

HMO-33

การศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมของอาจารย์มหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานครเพื่อการสอนในรายวิชา คอมพิวเตอร์สามมิติ

A Study of Behaviors in Using Social Media for 3D subject of the University Lecturers in Bangkok

ดลพร ศรีฟ้า* ญัฐภณ สุเมธธิดคม**

บทคัดย่อ

ในการศึกษาวิจัยนี้ ได้พบว่า การสอนที่ใช้เครือข่ายสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในชั้นเรียน ทำให้เกิดผลดีในหลายประการ ดังนี้ 1. ช่วยลดช่องว่างระหว่างอาจารย์และนักศึกษาได้เป็นอย่างดี ทำให้นักศึกษาล้ำที่เข้ามามีบทบาทและพูดคุยสอบถามการบ้านและเนื้อหาการเรียนในบางส่วนที่ไม่เข้าใจ 2. ช่วยให้อาจารย์ผู้สอนสามารถนำบทเรียน วิดีโอสอน สไลด์ประกอบการสอน เอาไปวางไว้ในเครือข่ายสังคมให้นักศึกษาได้นำไปใช้เพื่อทบทวนการเรียนได้ ซึ่งช่วยให้นักศึกษามีผลการเรียนที่ดีขึ้น และ 3. ช่วยแก้ปัญหาเรื่องการแจ้ง/นัดต่างๆ การเปลี่ยนเวลาสอน การสำรวจความคิดเห็นระหว่างนักศึกษาและตัวผู้สอน ทำให้ผู้สอนสามารถปรับปรุงการสอนได้ตลอดภาคการศึกษา เพื่อให้เหมาะสมกับการสอนมากที่สุด ส่วนผลเสียนั้น ผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ได้กล่าวว่าการใช้เครือข่ายสังคมนั้นทำให้ผู้สอนไม่มีความเป็นส่วนตัว และต้องระมัดระวังในการใช้สื่อมากขึ้นกว่าเดิม

ABSTRACT

This research reveals that incorporating social networks into teaching creates a lot of benefits as follow 1) reduce the gaps between teachers and students by encouraging students to contact lecturers through such indirect channel, they can use it to consult with lectures about homeworks or parts of the lessons that they do not understand 2) Allow teachers to upload lectures, instructing video, slides to social networks sites for students to go through them later, student result have visibly improved. 3) Solve problems regarding notifications, appointment, changing schedules as well as becoming a channel for students and lecturers to give feedbacks to use these feedbacks to improve their teaching throughout the semester. However, using social network also have its drawbacks, for example it compromises lectures privacy and force them to be more careful with their usage of media.

คำสำคัญ : สื่อสังคม, การเรียนการสอนแบบใหม่

Key Words : Social Network, teaching

* Lecturer at Multimedia Technology Faculty of Journalism, Rajamangkla University of Technology Phra Nakhon

** Lecturer at Multimedia Technology Faculty of Journalism, Rajamangkla University of Technology Phra Nakhon

Introduction

ในปัจจุบันนี้ เครือข่ายสังคม (Social Network) กำลังได้รับความนิยมอย่างมาก ในเมืองไทย จากการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการใช้งานโซเชียลมีเดียของประเทศไทยในไตรมาสที่ 2 ประจำปี 2557 พบว่า ในประเทศไทย Facebook เป็นโซเชียลมีเดียที่มียอดผู้ใช้งานสูงสุด โดยมีผู้ใช้งานจริงอยู่ที่ 30 ล้านคน และนับเป็นกลุ่มผู้ใช้งานผ่านมือถือที่มียอดผู้ใช้งานต่อเดือนสูงถึง 28 ล้านคน รองลงมาคือบริการวิดีโอออนไลน์ชื่อดังอย่าง YouTube ที่มียอดผู้ใช้งานอยู่ที่ 26.5 ล้านคน และมีวิดีโออัพโหลดขึ้นไป ยังระบบสูงถึง 3.4 ล้านวิดีโอ ตามมาด้วย Twitter ที่มีจำนวนผู้ใช้งานอยู่ที่ 4.5 ล้านคน และมีจำนวนคนที่ทวีตข้อความภาษาไทยอยู่ที่ 3.4 ล้านคน และสถิติตัวสุดท้ายคือ Instagram ที่มียอดผู้ใช้งานชาวไทยอยู่ที่ 1.7 ล้านคนโดยคิดเป็นสัดส่วนผู้ชาย 35% และผู้หญิง 65%¹ โดยเฉพาะกลุ่มของเด็กวัยรุ่น นักศึกษา และประชาชนทั่วไป จึงเกิดการรวมกลุ่มต่างๆ บนสังคมออนไลน์ ซึ่งก็รวมไปถึงกลุ่มของการศึกษาด้วย ทั้งนี้ ก็เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการถ่ายโอนข้อมูล การสื่อสารระหว่างกลุ่มบุคคล หรือองค์กรนั้นๆ แต่ในโลกของสังคมออนไลน์ ก็มีหลากหลายพื้นที่ให้เลือกใช้กันอย่างกว้างขวาง โดยมีทั้งในรูปแบบที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้พื้นที่ และไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย โดยเครือข่ายสังคม (Social Network) มีรูปแบบโครงสร้างที่เอื้อต่อการใช้ประโยชน์ค่อนข้างหลากหลายให้กับผู้ใช้ มีพื้นที่อยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่สามารถบรรจุบทความ วิดีโอ สื่อการสอน รวมถึงข้อมูลต่างๆ ได้มากมายไม่จำกัด นอกจากนี้แล้วก็ยังใช้ประโยชน์ของเครือข่ายสังคม ในการประชุม สัมมนา หรือปรึกษา ระหว่างบุคคลต่อบุคคล บุคคลต่อกลุ่มคน ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญของเครือข่ายสังคม จึงได้นำมาประยุกต์ใช้สำหรับการสอนวิชาต่างๆ โดยเฉพาะสำหรับรายวิชาคอมพิวเตอร์สามมิติ ซึ่งถือว่าเป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีอย่างมาก และเป็นรายวิชาที่ผู้เรียนจะต้องมีความใส่ใจในการเรียนมากเป็นพิเศษ ไม่เช่นนั้นแล้ว อาจจะทำให้เรียนไม่ทัน หรือเรียนไม่รู้เรื่อง และไม่สามารถทำงานตามงานที่ได้รับมอบหมายได้ ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหากับผู้เรียนและผู้สอนได้ต่อไปในอนาคต การนำข้อดีของเครือข่ายสังคมมาประยุกต์ใช้จึงทำให้เกิดช่องทางการสื่อสารแบบใหม่เกิดขึ้น สามารถลดช่องว่างระหว่างผู้เรียนและผู้สอนลง ทำให้ผู้เรียนสามารถ

ทบทวนบทเรียน เข้ามาเรียนซ้ำได้ตลอดเวลา ซึ่งจะสามารถทำให้ผู้สอนสามารถสอนไปได้อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมของผู้สอนในรายวิชาดังกล่าวในการนำเครือข่ายสังคมมาใช้นั้น ยังเป็นประเด็นที่น่าสนใจยิ่ง เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจและทราบพฤติกรรมของการใช้เครือข่ายสังคมในรูปแบบต่างๆ ในการสอนมากขึ้น

การศึกษาในครั้งนี้ ทำการศึกษาโดยมุ่งเน้นไปในกลุ่มของการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย เนื่องจาก ในปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทมากขึ้น การใช้สื่อการสอนที่เป็นรูปแบบ e-learning ก็เพิ่มมากขึ้น มีการส่งเสริมให้นักศึกษาและองค์ความรู้ต่างๆ นั้น เชื่อมโยง และสามารถให้ผู้อื่นเข้ามาศึกษาค้นคว้าในโลกสังคมออนไลน์ได้ และนอกจากนี้ ในสถาบันการศึกษา ก็ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ ผู้สอน ผ่านสังคม ออนไลน์เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ เพื่อให้การเลือกใช้สื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างเป็น ระบบ ง่ายต่อการใช้งาน สามารถเชื่อมโยง ถ่ายโอนข้อมูล ซึ่งกันได้ง่ายยิ่งขึ้น และยัง สามารถเป็นศูนย์กลางในการแบ่งปันข้อมูลต่างๆ ให้แก่ บุคคลอื่น ที่ต้องการศึกษาหา ความรู้เพิ่มเติม เพื่อเป็นวิทยาทานให้กับประชาชน ทั่วไป ในการค้นคว้าต่างๆ ได้เข้ามาค้นคว้าได้

จากเหตุผลที่ได้กล่าวมาแล้ว ทางคณะวิจัยจึงได้เล็งเห็นถึงความ สำคัญที่จะทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมของอาจารย์มหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานครเพื่อการสอนในรายวิชาคอมพิวเตอร์สามมิติ” เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเลือกใช้สังคมออนไลน์ที่เหมาะสมกับสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสม และได้ประสิทธิภาพสูงสุด

Objectives of the study

เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมของอาจารย์มหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร เพื่อการสอนในรายวิชาคอมพิวเตอร์สามมิติ

Methodology

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมของอาจารย์มหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ- มหานครเพื่อการสอนในรายวิชาคอมพิวเตอร์สามมิติ” ในครั้งนี้ ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) วิเคราะห์เชิงคุณภาพ มีลำดับดังนี้

¹ <http://www.daat.in.th/index.php/thailand-social-media-landscape-2014/>

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา การสัมภาษณ์บุคคล คัดเลือกมาจากอาจารย์ผู้สอนรายวิชาคอมพิวเตอร์สามมิติ ในมหาวิทยาลัยเขตกรุงเทพมหานคร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลจากบุคคล โดยใช้แบบคำถามในการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นมาวิเคราะห์
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บข้อมูล โดยการสุ่มมหาวิทยาลัยซึ่งมีรายวิชาคอมพิวเตอร์สามมิติแบบโควตา จากนั้นใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือกับอาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัยที่มีการสอนในวิชาคอมพิวเตอร์สามมิติในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะสามารถนำมาวิเคราะห์
4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยที่ได้ โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์หาข้อสรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ร่วมกับการศึกษาจากข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำประกอบการวิเคราะห์ผลข้อมูลต่อไป

Results

1. ด้านกายภาพ
 - 1.1 ผู้สอนทั้งหมดที่ให้ข้อมูล จำนวน 10 ท่าน ระดับศึกษาจบในระดับปริญญาโท
 - 1.2 ผู้สอนส่วนมากใช้เครือข่ายสังคมมาแล้ว 3-5 ปี ขึ้นไป
 - 1.3 ผู้สอนเคยสอนในรายวิชาอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์สามมิติ แต่ก็เลือกใช้สังคมเครือข่ายเช่นกัน
 - 1.4 เครือข่ายสังคมหลักที่ผู้สอนทุกท่านใช้เหมือนกัน คือ เฟซบุ๊ก แต่ระดับของการใช้งานนั้นมีความแตกต่างกันออกไป ดังนี้
 - 1.4.1 ระดับเบื้องต้น Facebook account (การประกาศข่าวผ่านหน้าเฟซบุ๊กผู้สอนเอง), message Facebook
 - 1.4.2 ระดับกลาง Facebook Group (การส่งไฟล์ภาพ วีดีโอ สื่อประกอบการสอน ลิงค์เว็บไซต์ ตรวจสอบคะแนน แจ้งทราบ ให้คำแนะนำงาน)
 - 1.4.3 ระดับสูง Facebook page, Event และ polls เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลประสิทธิภาพการสอนได้ด้วยตนเองก่อนการประเมินออนไลน์
 - 1.5 ผู้สอนบางท่านใช้เครือข่ายสังคมอื่นๆด้วย เช่น Line, Twitter, YouTube, Vimeo
 - 1.6 ผู้สอนที่ได้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดได้กล่าวตรงกันว่า จะยังคงใช้เครือข่ายสังคมในการสอนต่อไปเรื่อยๆ และหาก

เมื่อไหร่มีเครือข่ายสังคมอื่นที่ใช้ได้ดีกว่าเฟซบุ๊ก ก็พร้อมที่จะศึกษาเรียนรู้เพื่อพัฒนาการสอนต่อไปเรื่อยๆ

“ก็คิดว่าจะใช้ต่อไปเรื่อยๆค่ะ จนกว่าจะมีอย่างอื่นที่ดีกว่านี้ ค่อยๆศึกษาอันอื่นต่อไปค่ะ”

“แรกๆ ผมก็ใช้เฉพาะเรื่องส่วนตัวแหละครับ แต่ก็มาเห็นว่า น่าจะเอาเครื่องมือพวกนี้มาใช้ประโยชน์ในการสอนเลยลองใช้ดู แล้วก็เห็นว่าสะดวกดี ตอนนี้มีโลกมันเปลี่ยนไปแล้ว เราก็เป็นครูสมัยใหม่ ยิ่งไงก็ต้องตามเทคโนโลยีต่อไป”

“ก็เท่าที่เคยใช้ช่องทางอื่นมา มันไม่เวิร์ค อย่างเมื่อก่อนเราจะทำ e-learning ให้เด็กกัน แต่เด็กก็เปิดมั่งไม่เปิดมั่ง สิ่งงานก็ยาก ระบบก็ซับซ้อน วันดีคืนดี ปรับระบบ งานเราที่ออฟฟิศได้หายไปด้วย ไม่ไหวๆ แต่ถ้าอีกหน่อยมันมีอะไรที่ดีกว่านี้ ก็ค่อยไปใช้แล้วกัน”

“ใช้งานง่ายดีครับ ก็คงจะใช้ต่อไปเรื่อยๆนะ เพราะจะออฟฟิศอย่าง รูปอ้างอิง บทความ สื่อการสอน มันสะดวกสบายไม่ต้องมาบังคับเด็กให้เข้าไปเปิด เพราะทุกคนเข้า Facebook อยู่แล้ว การแจ้งเตือนก็ถึงตัวเลย”

“การออฟฟิศมันง่ายค่ะ ไม่ซับซ้อนเลย จะออฟฟิศเลยอะแค่นั้นก็ยังคงเจอว่าเต็มนะค่ะ คิดว่าใช้ต่อไปเรื่อยๆค่ะ”

“ใช้ต่อค่ะ”

“สะดวกดีครับ ใช้ต่อครับ”

“ยังไม่รู้ว่าเลิกใช้ แล้วจะไปใช้ช่องทางไหนที่ดีกว่าปัจจุบันตอนนี้ใช้ต่อไปเรื่อยๆก่อน”

“ใช้ค่ะ พยายามจะหัดเครื่องมือ แล้วก็ช่องทางให้หลากหลายมากขึ้น”

“ตอนนี้ก็ใช้เกือบทุกช่องทางแล้วค่ะ ไม่เลิกใช้ง่ายๆแน่นอน”

2. ด้านคุณประโยชน์การใช้งานเครือข่ายสังคม
 ผู้สอนส่วนมาก ใช้เครือข่ายสังคมในการสอน แต่มีปริมาณและสัดส่วนในการใช้งานที่แตกต่างกันออกไป อย่างมีนัยยะสำคัญ คือ ผู้สอนหลายท่านให้ความเห็นว่า เครือข่ายสังคมประเภท Facebook คือเครื่องมือที่เหมาะสมในการใช้สอน เพราะนักศึกษาเกือบ 100% ใช้เครือข่ายสังคมประเภทนี้ ทำให้การติดต่อสื่อสารกับเด็ก นักศึกษามีความคล่องตัวสูง ทั้งยังสามารถใช้เป็น การเก็บหลักฐาน วัน เวลา การส่งงานได้ชัดเจน สามารถใช้ในการอ้างอิงข้อมูลการเก็บคะแนนได้ดี

ผู้สอนบางท่านใช้ เฟซบุ๊กแอดเคาท์ เพียงเพื่อต้องการติดต่อสื่อสารกับเด็ก โดยการแจ้ง วัน เวลา การสอน การชดเชย เท่านั้น โดยท่านผู้สอนได้ให้เหตุผลประกอบว่า การที่ใช้เป็นเพียงช่องทางสื่อสารที่เพิ่มขึ้นนั้นเพราะยังไม่

เชี่ยวชาญในการใช้งานเฟซบุ๊ก ในระดับสูงได้ และมีความเห็นว่าการส่งงานบน เฟซบุ๊กกลุ่ม นั้นตรงงานยุ่งยาก และทำงานได้ช้า

สำหรับผู้สอนที่ใช้ เฟซบุ๊กกลุ่มในการสอน ผู้สอนในกลุ่มนี้ได้ให้เหตุผลว่า เป็นช่องการสื่อสารกับเด็กแต่ละห้องที่สอนได้รวดเร็ว สะดวก และยังเป็นหลักฐานในการเก็บคะแนนได้ดีมาก ทั้งนี้ผู้สอนในกลุ่มนี้ ยังได้ให้ความเห็นว่า ผู้สอนสามารถนำไฟล์ภาพหรือวิดีโอ อัฟโหลดเป็นสิ่งที่ต่างๆได้หลายอย่าง เช่น ข้อมูลประกอบการสอน เอกสารที่ต้องการให้นักศึกษาใช้ประกอบการเรียน แผนที่ที่เชื่อมต่อกับระบบ GPS ของ Google การไปสัมมนา/ดูงานต่างๆของนักศึกษา การแจ้งเตือนต่างๆ การแจ้งคะแนน เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการสอน เป็นต้น และนอกจากนี้แล้ว ยังเป็นช่องทางให้นักศึกษาได้เข้ามาสอบถามในสิ่งที่ไม่เข้าใจ และเมื่อผู้สอนตอบ นักศึกษาท่านอื่นก็จะได้รับความรู้ในส่วนนั้นๆเพิ่มไปด้วย

ผู้สอนจำนวน 30% ของผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด ได้ใช้เครื่องมือเพิ่มเติมนอกเหนือจากด้านบนอีก คือ การใช้ Facebook page, Event และ polls

“ใช้แค่ Facebook กลุ่มค่ะ ไม่ใช่หลายช่องทาง กลัวสับสน”

“ผมก็จะถามพวกเค้าก่อนนะ ว่าเค้าใช้อะไรกันเยอะที่สุดให้พวกเค้า แต่ส่วนตัวผมชอบใช้ Facebook Group มันสะดวกดี ทำได้หลายอย่าง อันอื่นมันก็โอเคแหละ แต่มันจะนำราคาถูกลงตรงมันดีขึ้นมาที่โทรศัพท์ตลอดเวลา นี่แหละ ถามโทรศัพท์ผมค้างเลยก็มี”

“ผมมักจะตั้ง Event กำหนดการณ์ส่งงานเด็กเอาไว้ในกลุ่มนี้ละ เตือนทีเดียวได้ทั้งกลุ่ม”

“ใช้เกือบทุกช่องทางเลยคะ แต่หลักๆก็จะเป็น Youtube แล้วให้ส่งงานเราทางเมลอีกที”

“เก็บข้อมูลการส่งงานได้ดีคะ ใช้อ้างอิงเวลามีผู้ใหญ่มาขอตรวจสอบการสอนได้ด้วย”

“คล่องตัวดี ติดต่อกันง่าย นัดหมายกันก็ง่ายดี”

“เวลาเด็กคนนึงมาถามส่วนที่เค้าไม่เข้าใจในกลุ่ม พอเราตอบหรืออธิบายไป เพื่อนๆคนอื่นในกลุ่มก็ได้ทราบไปด้วย ก็จะไม่มาถามกันหลายๆรอบ ไม่ต้องอธิบายกันทีละคน บางทีเพื่อนๆเค้าเองก็มาช่วยกันตอบก็มี”

“เราว่ามันได้เรื่องปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนแล้วก็เพื่อนๆ เค้าเองในห้องนะ บางทีเราก็แซวเด็กบ้าง ทำให้สนิทกันมากขึ้น”

“เดี๋ยวนี้เด็กๆก็ใช้ Facebook กันทุกคน การส่งข่าวผ่านช่องทางนี้ก็ง่ายที่สุดสำหรับตอนนี้แล้วละ”

3. ด้านระดับความสัมพันธ์ของผู้สอนและเด็กนักศึกษา เมื่อมีการใช้เครือข่ายสังคม

ผู้สอนทั้งหมดที่ได้ให้ข้อมูล ได้ให้คำตอบว่า ความสัมพันธ์ของผู้สอนและนักศึกษามีช่องว่างระหว่างกันน้อยลง มีความใกล้ชิด ทำให้นักศึกษากล้าที่จะสอบถามเรื่องราวต่างๆ ที่เรียนไม่เข้าใจได้ดี รวมไปถึงการลาเรียนของนักศึกษา ซึ่งทั้งหมดนี้ สำหรับผู้สอนที่มีรูปแบบการสอนก่อนการใช้เครือข่ายสังคมนั้น ได้ให้พระศนะเอาไว้ว่า การสอนในรูปแบบเครือข่ายสังคมทำให้ผลการเรียนโดยรวมของนักศึกษาดีขึ้นจากเดิม เนื่องจากสามารถทบทวนการเรียนได้ตลอดเวลา เมื่อไหร่และที่ไหนก็ได้ที่มีการเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต เพราะข้อมูลทั้งหมดอยู่บนโลกออนไลน์ จึงทำให้ง่ายต่อการเรียกใช้งาน และตัวผู้สอนเองก็ยังสามารถตรวจงานของนักศึกษาได้ทุกที่ ส่งแก้ไขงาน รวมไปถึงงานกระทำการแจ้งผลคะแนนต่างๆด้วยเช่นกัน

“ดีนะคะ เด็กๆแข่งกันเรียนดี เพราะเห็นงานเพื่อน ก็อยากทำให้ดีขึ้นกว่าเดิม ไม่งั้นก็อายเพื่อน”

“ผมตรวจแล้วก็ให้คะแนนกันให้เห็นๆในนั้นเลยนะ ทีนี้ใครจะตกใครจะผ่าน เค้าก็ประเมินตัวเองกันถูก”

“ผมชอบที่มันสะดวกดี เวลาจะเอาตัวอย่างงาน หรือของที่จะให้เด็กเอาไปใช้ทำงาน มันก็เอาไว้ในนี้ให้เด็กๆโหลดไปใช้ได้เลย ไม่ต้องมาขอที่คอมพิวเตอร์เรา บางทีเอาไวรัสมาฝากไว้อีก แบบนี้มันช่วยเราได้เยอะ”

“ส่วนตัวชอบสร้าง vdo ให้เด็กๆ เอาไว้ดูย้อนหลังคะ ถ้าเค้าเรียนไม่ทัน หรือจำตรงไหนไม่ได้ ก็จะได้ทวนย้อนหลังได้”

“มันมีหลักฐานการส่งงานที่ชัดเจนดี งานไหนกำหนดส่งวันไหน เราก็ตรวจเช็คได้ว่าใครส่งช้า ก็หักคะแนนกันไปตามวันเวลา หรือใครอ้างว่าส่งแล้ว ก็ให้มาเปิดให้ดูเลย ว่าส่งมาหรือยัง ไม่ต้องมากลัวว่างานจะหาย”

“มันดีกว่าสมัยก่อนเยอะเลย เมื่อก่อนสมมุติว่าเราป่วย ไปสอนไม่ไหวจริงๆ กว่าเด็กจะรู้ว่าเราลาป่วย เค้าก็มาถึงมหาวิทยาลัยแล้ว เราก็ส่งสารเนอะ เค้าต้องเสียเวลา เสียเงินทองคำเดินทางมาเรียนแล้วเราลา พอมีช่องทางพวกนี้ ก็บอกเค้าก่อนล่วงหน้าได้เลย อย่างเราป่วยรู้ตัวละว่าเข้านี้ไปไม่ไหว ก็ส่งข้อความไปทิ้งไว้ในกลุ่มตั้งแต่เข้ามีดเลย ว่าเลื่อนคลาสไป ก็ช่วยผ่อนปรนปัญหาไปได้เยอะ”

“เวลาเด็กส่งงาน งานดี งานไม่ดี หรือทำผิดโจทย์ที่ให้ไว้ เราก็คอมเมนต์หรือให้เค้าแก้ไขได้เลย สะดวกดีคะ”

“เราเช็คได้นะ ว่าที่เราประกาศไปมีคนมาดูแล้วก็คน อันนี้อ้างไม่ได้เลยว่าไม่รู้”

“ชอบตรงที่บางทีเราอยากได้ความคิดเห็นในการสอน เรา ก็ให้เด็กโหวตโพลสในกลุ่มได้เลยว่าชอบ หรือไม่ชอบแบบ ไหน หรืออยากได้อะไรเพิ่มจากการสอน”

“เคยมีเหตุว่านักศึกษาเค้าป่วยกะทันหัน แล้วเป็นวันสอบ กลางภาค เค้าก็ลามาในนี้ แบบไปลาเอาไว้ เราก็รับทราบ ได้ ไม่ให้หักคะแนนเค้า ให้เค้าสอบภายหลังได้ เพื่อนๆเค้า ก็เข้าใจกัน”

4. ด้านปัญหาในการใช้เครือข่ายสังคมในการสอน

ผู้สอนจำนวนกว่า 80% ได้ให้ทรศนะในส่วนของ ปัญหาเอาไว้ว่า การใช้เครือข่ายสังคมในการสอนทำให้ ผู้สอนไม่มีความเป็นส่วนตัว เพราะนักศึกษาจะสอบถาม ข้อมูลต่างๆตลอดเวลา และในบางครั้งก็มีการสอบถามใน เวลาติ๊กมาก ซึ่งในบางครั้งผู้สอนก็ไม่สะดวกที่ตอบคำถาม จึงทำให้นักศึกษาบางคนได้ต่อว่าผู้สอนว่าได้สอบถาม ผู้สอนในเฟซบุ๊กแล้วแต่ผู้สอนนั้นไม่ตอบคำถาม จึงทำให้นักศึกษาทำงานต่อไม่ได้ ซึ่งในส่วนนี้จึงทำให้ผู้สอนบาง ท่านนั้นต้องวางกฎเกณฑ์ในการให้คำปรึกษาเป็นช่วงเวลา เพิ่มเติม เพื่อลดปัญหาในส่วนนี้ลง

“การเป็นสมาชิกของ Facebook อาจารย์ต้องการความ เป็นส่วนตัว รวมถึงการเป็นเพื่อนร่วมกับนักศึกษาทุกห้อง และทุกคน ซึ่ง 1 ภาคการศึกษาต้องพบนักศึกษาจำนวนมาก การสร้าง Group Facebook บางครั้งจำเป็นต้อง เป็นเพื่อนกับนักศึกษาก่อนจึงจะสามารถสร้างกลุ่มได้ และ หลีกเลี่ยงการรับนักศึกษาเป็นเพื่อนใน Facebook ได้ ยาก”

“บางครั้งก็ลำบากใจครับ เด็กๆ ส่งข้อความมาถามงาน ตอนติ๊กๆ ซึ่งนั่นก็เป็นเวลาพักผ่อนของเรา ถ้าตอบ ก็ต้อง ตอบทั้งหมด ถ้าไม่ตอบเด็กก็มีไวยวายว่าทำไมถาม อาจารย์ไปแล้วไม่ตอบ”

“เด็กบางคนสั่งงานไป เค้าก็ไม่ดูนะครับ เราก็ชะล่าใจ คิด ว่าเค้าเห็นประกาศจากเราทั้งหมดแล้ว แต่กลายเป็นว่ามี คนตกข่าว บางทีก็กลายเป็นความผิดของผู้สอนไป ที่ไม่ แจ้งแบบปกติ”

“เคยมีความเข้าใจเกิดขึ้นค่ะ คือเราทำสื่อการสอนให้เด็กๆ ดูแล้วก็ทำตามใน YouTube แล้วก็ให้เด็กเรียนจากในห้อง แล้วไปทบทวน แต่เด็กก็เข้าใจผิดว่าเราให้เด็กเรียนจาก YouTube ไม่สอนเอง ก็ทำให้มีผลต่อทัศนคติของเด็กๆไป เหมือนกันค่ะ”

“ผมไม่รับเด็กนักศึกษาเป็นเพื่อนใน Social Network เลยครับ กลัวว่าจะไม่ต้องหลับไม่ต้องนอน”

“บางทีเด็กๆ ก็นำไวรัสเข้ามาในกลุ่ม เราก็นี้ว่าเด็กส่ง งาน กดเปิดดู ก็ต้องมาแก้ปัญหาอีกสักพักเลย”

“ผมว่านะ บางทีเรื่องการถามคำถาม หรือถามงานของ เด็กๆ เนี่ยเราก็ต้องตั้งกรอบให้เค้านะ ว่าให้คุยกันตอน ไหน ไม่งั้นนะ ถามกันทั้งคืน ผมเคยโดนมาแล้ว ก็ต้อง ประการให้ทราบกันทุกเทอมมาแล้ว 6 โมงเย็นนี้ไม่คุยกับ ใครแล้ว”

“ไม่เหลือความเป็นส่วนตัวเลยคะ”

“ล่าสุดต้องหนีไปสร้างเฟซบุ๊กอีกอัน สำหรับใช้ส่วนตัว ส่วนอันเก่าก็ใช้สำหรับสอนไปค่ะ ไม่อย่างนั้น ปนกันไปหมด เด็กๆก็เข้ามาวุ่นวายกับเรื่องส่วนตัวของอาจารย์มาก เกินไป”

“สร้างกลุ่มส่งงานเอาไว้ บางทีเด็กมาแก้ไขตัวชิ้นงาน ก็หา งานที่เค้าส่งเกือบไม่เจอเหมือนกัน ต้องดูย้อนไปย้อนมา ปวดหัว”

Discussion and Conclusions

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลงานศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษา พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมของอาจารย์มหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานครเพื่อการสอนในรายวิชาคอมพิวเตอร์ สามมิติ เป็น การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์มา วิเคราะห์เชิงพรรณนา ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผลออกมา ดังนี้

ด้านกายภาพ

ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นอาจารย์ผู้สอนคอมพิวเตอร์สามมิติใน กรุงเทพมหานคร จำนวน 13 คน อายุ ระหว่าง 25-35 ปี ใช้เครือข่ายสังคมในการสอนมาแล้ว 3-5 ปี มีการใช้ เครือข่ายสังคมมากกว่า 1 ประเภทขึ้นไปในการสอนต่อ 1 วิชา

ด้านคุณประโยชน์การใช้งานเครือข่ายสังคม

มีการใช้เครือข่ายสังคมในการสอน แต่มีปริมาณและ สัดส่วนในการใช้งานที่แตกต่างกันออกไปอย่างมีนัยยะ สำคัญ คือ ผู้สอนหลายท่านให้ความเห็นว่าเครือข่ายสังคม ประเภท Facebook คือเครื่องมือที่เหมาะสมในการใช้ สอน เพราะนักศึกษาเกือบ 100% ใช้เครือข่ายสังคม ประเภทนี้ ทำให้การติดต่อสื่อสารกับเด็กนักศึกษามีความ คล่องตัวสูง ทั้งยังสามารถใช้เป็นการเก็บหลักฐาน วัน เวลา การส่งงานได้ชัดเจน สามารถใช้ในการอ้างอิงข้อมูล การเก็บคะแนนได้ดี

ผู้สอนบางท่านใช้ เฟซบุ๊กแอดเดสส์ เพียงเพื่อต้องการติดต่อสื่อสารกับเด็ก โดยการแจ้ง วัน เวลา การสอน การชดเชย เท่านั้น โดยผู้สอนแต่ละท่านได้ให้เหตุผลประกอบว่า การใช้เป็นเพียงช่องทางสื่อสารที่เพิ่มขึ้นนั้นเพราะยังไม่เชี่ยวชาญในการใช้งานเฟซบุ๊ก ในระดับสูงได้ และมีความเห็นว่าการส่งงานบน เฟซบุ๊กกลุ่ม นั้นตรงงานยุ่งยาก และทำงานได้ช้า

สำหรับผู้สอนที่ใช้ เฟซบุ๊กกลุ่มในการสอน ผู้สอนในกลุ่มนี้ ได้ให้เหตุผลว่า เป็นช่องทางสื่อสารกับเด็กแต่ละห้องที่สอนได้รวดเร็ว สะดวก และยังเป็นหลักฐานในการเก็บคะแนนได้ดีมาก ทั้งนี้ผู้สอนในกลุ่มนี้ ยังได้ให้ความเห็นว่าการสอนสามารถนำไฟล์ภาพหรือวิดีโอ อัปโหลดเป็นสื่อต่างๆ ได้หลายอย่าง เช่น ข้อมูลประกอบการสอน เอกสารที่ต้องการให้นักศึกษาใช้ประกอบการเรียน แผนที่ที่เชื่อมต่อระบบ GPS ของ Google การไปสัมมนา/ดูงานต่างๆ ของนักศึกษา การแจ้งเตือนต่างๆ การแจ้งคะแนน เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการสอน เป็นต้น และนอกจากนี้แล้ว ยังเป็นช่องทางให้นักศึกษาได้เข้ามาสอบถามในสิ่งที่ไม่เข้าใจ และเมื่อผู้สอนตอบ นักศึกษาท่านอื่นก็จะได้รับความรู้ในส่วนนั้นๆเพิ่มไปด้วย

ผู้สอนจำนวน 30% ของผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด ได้ใช้เครื่องมือเพิ่มเติมนอกเหนือจากด้านบนอีก คือ การใช้ Facebook page, Event และ polls

ด้านระดับความสัมพันธ์ในการใช้งานเครือข่ายสังคม ความสัมพันธ์ของผู้สอนและนักศึกษามีช่องว่างระหว่างกันน้อยลง มีความใกล้ชิด ทำให้นักศึกษากล้าที่จะสอบถามเรื่องราวต่างๆ ที่เรียนไม่เข้าใจได้ดี รวมไปถึงการลาเรียนของนักศึกษา ซึ่งทั้งหมดนี้ สำหรับผู้สอนที่มีรูปแบบการสอนก่อนการใช้เครือข่ายสังคมนั้น ได้ให้ทรรศนะเอาไว้ว่าการสอนในรูปแบบเครือข่ายสังคมทำให้ผลการเรียนโดยรวมของนักศึกษาดีขึ้นจากเดิม เนื่องจากสามารถทบทวนการเรียนได้ตลอดเวลา เมื่อไหร่และที่ไหนก็ได้ที่มีการเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต เพราะข้อมูลทั้งหมดอยู่บนโลกออนไลน์ จึงทำให้ง่ายต่อการเรียกใช้งาน และตัวผู้สอนเองก็ยังสามารถตรวจงานของนักศึกษาได้ทุกที่ สักแห่งงาน รวมไปถึงการแจ้งผลคะแนนต่างๆด้วยเช่นกัน

ข้อดี-ข้อเสีย การใช้เครือข่ายสังคมในการสอน

ข้อดี

ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดกล่าวว่า เครือข่ายสังคมเป็นเครื่องมือที่ใช้ร่วมกับการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถใช้นัด/แจ้งเวลา บอกคะแนน เพิ่มเติมข้อมูลการสอน ยกตัวอย่างการสอน การพูดคุยให้คำปรึกษาข้อมูลต่างๆ ซึ่งเป็นประโยชน์กับทั้งผู้สอนและนักศึกษาที่ศึกษาร่วมกัน ทั้งนี้ยังช่วยทำให้การสอนนั้นมีการแลกเปลี่ยน แบ่งปันข้อมูลที่มีประโยชน์ให้แก่กันและกัน ไม่ว่าจะป็นระหว่างผู้สอนกับนักศึกษา หรือนักศึกษาด้วยกันเอง

ข้อเสีย

ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวนกว่า 80% ได้กล่าวว่า การใช้เครือข่ายสังคมในการสอนทำให้ผู้สอนไม่มีความเป็นส่วนตัว เพราะนักศึกษาจะสอบถามข้อมูลต่างๆตลอดเวลา และในบางครั้งก็มีการสอบถามในเวลาตีงมาก ซึ่งในบางครั้งผู้สอนก็ไม่สะดวกที่ตอบคำถาม จึงทำให้นักศึกษาบางคนได้ต่อว่าผู้สอนว่าได้สอบถามผู้สอนในเฟซบุ๊กแล้วแต่ผู้สอนนั้นไม่ตอบคำถาม จึงทำให้นักศึกษาทำงานต่อไม่ได้

ข้อเสนอแนะ

การใช้เครือข่ายสังคมในการสอน ผู้สอนควรจะมีวินัยในการหมั่นตรวจเช็คข้อมูลของเครือข่ายที่ได้ใช้ ว่ามีข้อมูลใดอัปเดตบ้าง และหมั่นเพียรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมของช่องทางในการใช้เครือข่ายสังคมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อที่จะใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นไป ผู้สอนควรวางกฎเกณฑ์ในการให้คำปรึกษาเป็นช่วงเวลาเพิ่มเติม เพื่อลดปัญหาของเรื่องเวลาในการปรึกษางาน

Acknowledgements

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมของอาจารย์มหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานครเพื่อการสอนในรายวิชาคอมพิวเตอร์สามมิติ” มีความมุ่งหวังที่จะศึกษาหาคำตอบของการใช้เครือข่ายสังคมในการสอนว่ามีประโยชน์ต่อการสอนในรายวิชาคอมพิวเตอร์สามมิติมากน้อยเพียงใด รวมไปถึงค้นหาการได้ทราบแนวทางการเลือกใช้เครือข่ายสังคมในการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัย ซึ่งจะได้เป็นแนวทางในการปรับรูปแบบการสอนในระดับอุดมศึกษา ให้กับอาจารย์ผู้สอนสามารถใช้เทคโนโลยีเครือข่ายสังคม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยทำให้การสอนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นต่อไป

ขอขอบคุณ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ให้ทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ อาจารย์สุพินดา สุวรรณศรี ที่ให้ความช่วยเหลือในการแปลบทความให้มีความถูกต้องของภาษาอังกฤษ คุณภักดิ์ประวีร์ กลิ่นมาลัย เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิจัย ที่ให้การช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการทำวิจัยมาตลอด และที่สำคัญขอขอบคุณอาจารย์ผู้สอนระดับมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร รายวิชาคอมพิวเตอร์สามมิติ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบบทความนี้ ทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

References

- Almond, Gabriel A. 1990 **A Discipline Divided : Schools and Sects in Political Science** Newbury Park : Sage
- Anand, Paul 1993 **Foundations of Rational Choice Under Risk** Oxford Clarendon Press
- Bogdanov, Vernon 1993 **The Blackwell Encyclopedia of Political Science** Oxford and Massachusetts: Basil Blackwell Ltd
- Coleman, James S. 1973 **The Mathematics of Collective Action** Chicaco:Aldine
- Elster,Jon (ed)1986 **Rational Choice** Oxford: Basil Blackwell Ltd
- Elster, Jon1991 “The Possibility of Rational Politics” p.117 in David Held (ed) **Political Theory Today** Cambridge and Oxford: Polity Press
- Felkins , Leon 1997 **Introduction To Public Choice Theory** www.magnolia.net~leonf/sd/pub-choice.html
- Heath, Anthony 1976 **Rational Choice and Social Exchange** Cambridge, London, New York and Melbourne: Cambridge University Press
- Harsanyi, John C. “ Advance in Understanding Rational Behavior” pp.82-85 in Jon Elster (ed) **Rational Choice** Oxford: Basil Blackwell Ltd
- Machan, Tibor R.2000 **Public Choice Theory : Not the Whole Story** www.libertyhaven.com/theoreticalorphilosophyissus/publicchoice/publictheory.html
- McCubbins, Mathew D. and Thies , Michael F. 2000 **Rationality and the Foundations of Positive Political Theory** http://polisciexplab.uscd.edu/mccubbin/current/rat cho.htm
- Mouzelis, Nicos1995 **Sociological Theory : What Went Wrong ?** London and New York: Routledge

- Ritzer, George1996 (fourth edition) **Sociology Theory** New York:McGraw Hill
- Scott, John1995 **Sociological Theory : Contemporary Debates** Hants and Vermont: Edward Elgar Publishing
- Scott, John 1999 **Rational Choice Theory** http://privatewww.essex.ac.uk/~scottj/socscot7.htm
- Stone, Adam 2000 **No Preference: A survey of Cognitive Responses to Rational Choice Theory** http://socrates.berkeley.edu.4050/ratchoice.htm
- Wallace,Ruth A. and Wolf, Alison 1999 (fifth edition) **Contemporary Social Theory : Expanding the Classical Tradition** New Jersey: Prentice Hall
- Ylikoski, Teemu 1997 **Rational Choice in Economics** www.hkkk.fi/~teylikos/rational_choice_in_economic s.htm
- เกษมสันต์ วัฒนานรงค์. 2546. เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง ทฤษฎีการเผยแพร่ นวัตกรรมให้กับนักศึกษาปริญญาโทสาขา เทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 4 ตุลาคม เกษม นครเขตต์ เอกสารวิชาการ แนวคิดและทฤษฎีเครือข่ายทาง สังคม (Social Network Theory)
- เย็น ภู่วรรณ. ไอทีกับแนวโน้มโลก. http://web.ku.ac.th/schoolnet/snet1/network/tech_i t.html
- ไชนันต์ ไชยพร, ทฤษฎีการเลือกอย่างเป็นเหตุเป็นผล (Rational Choice Theory). **Way magazine. 2557**
- วิมลพรรณ อาภาเวท, สาวิตรี ชีวะสารณ์, ชาญ เดชอัศวง 2554. พฤติกรรมการสื่อสารในเฟซบุ๊ก (Facebook) ของ นักศึกษามหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลพระนคร